

Tampella

Sisäisen tarkastuksen koosteraportti

1 | 2022

Kaupunginhallitus 14.3.2021

Käsiteltävät sisäisen tarkastuksen raportit

	Tarkastusraportti	Toimintamallin kehittyneisyys	Toimeenpanon tuloksellisuus	Korjaavat toimenpiteet aloitettu	Korjaavien toimenpiteiden edellyttämä resurssi- tai muutostarve
R12 2021	Eturistiriitojen valvonta tietohallinnon hankinnassa	Hyvä	Heikko	✓	Keskitasoinen
R14 2021	Koulujen turvallisuuden toimintamalli ja riskienhallinta	Hyvä	Hyvä	✓	Vähäinen
R1 2022	Kotihoidon palveluintegraattoripalvelun hankinta ja sopimusvalvonta	Tyydyttävä	Tyydyttävä	✓	Keskitasoinen

Sisäinen tarkastus arvioi:

- Sisäisen valvonnan järjestämisen toimintamallia:** Kuinka tuloksellisesti johto ja esimiehet ovat suunnitelleet, määritelleet ja ohjeistaneet sisäisen valvonnan toimintatavat eli mm. vastuut, tehtävät ja toimenpiteet sisäisen valvonnan tavoitteiden saavuttamiseksi?
- Sisäisen valvonnan toimeenpanoa:** Miten tuloksellisesti toimintamalli tai sisäinen valvonta on viety osaksi tarkastuskohteen käytäntöjä, ja miten toimintaohjeita on noudatettu?

Korjaavien toimenpiteiden edellyttämä resurssi- tai muutostarve:

Suuri
Keskitasoinen
Vähäinen

R12 2021 Eturistiriitojen valvonta tietohallinnon hankinnassa

Tavoitteena oli varmentua työsopimussuhteisen henkilöstön eturistiriitojen riskienhallinnan riittävydestä hankintojen toteuttamisen yhteydessä. Tarkastuksessa arvioitiin saadun ilmoituksen vuoksi mahdollista eturistiriitaa julkisessa hankinnassa. Tapauksessa tietohallinto oli hankkinut palveluja yhteisöltä, johon kuuluu kaupunkiin työsuhteessa olevia henkilöitä. Lisäksi arvioitiin eturistiriitojen valvonnan toimintamallia ja ohjeistuksen riittävyttä.

Keskeisimmät havainnot ja johtopäätökset

Sisäisen valvonnan tuloksellisuus

Toimintamallin kehittyneisyys

Eturistiriitojen vaikutus hankintaprosessiin estetään käytännössä kilpailuttamalla hankinnat hankintalain mukaan. Kaupungin hankintaohjeen mukaan myös pienhankintojen kilpailuttaminen on pääsääntö. Lain ja hankintaohjeen mukaan toimittaessa tarjoajan hyötyminen kaupungin työsuhteesta on epätodennäköistä. Ohjeistusta voidaan pitää riittävänä.

Hyvä

Toimeenpanon tuloksellisuus

Tietohallinnossa on toteutettu hankintoja yhteisöltä, jossa työskentelee kaupungilla työsopimussuhteessa olevia henkilöitä. Hankintaa ei ole kilpailutettu, vaikka valmistelijalla ja päätöksentekijällä on ollut tiedossa yhteys kaupungin työntekijän ja palvelua tarjoavan yrityksen välillä. Hankinta on jatkunut niin, että hankintalain kansallinen kynnyсарvo on ylittynyt. Tietohallinto on kertonut selvittäneensä toimintatavan hyväksyttävyyttä sisäiseltä tarkastukselta, mutta tietoa ei voitu varmentaa.

Heikko

Sisäisen tarkastuksen arvio johdon toimenpiteiden riittävydestä

- Tietohallinnossa on käynnistetty aiemmin toteutetun tarkastuksen jälkeen laajempi hankintojen kehittämistyö, jossa käytäntöjä ja päätöksentekoa täsmennetään. Tämän ilmoituksen perusteella tehdyn tarkastuksen suositukseen vastataan osana samaa kehittämistyötä.

Ylimmän johdon edellyttämät toimenpiteet

Jatkossa hankinnat (ml. pienhankinnat) kilpailutetaan ellei ole hankintalain mukaista syytä menetellä toisin. Hankintapäätökset on aina perusteltava huolellisesti.

R14 2021 Koulujen turvallisuuden toimintamalli ja riskienhallinta

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että koulujen turvallisuuteen liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt tuottavat riittävän varmuuden oppilas- ja henkilöstöturvallisuuden toteutumiseksi.

Keskeisimmät havainnot ja johtopäätökset	Sisäisen valvonnan tuloksellisuus
<p>Toimintamallin kehittyneisyys</p> <p>Koulujen turvallisuuden johtamis- ja hallintoprosessit ovat ajantasaiset ja niitä noudatetaan sekä riskien tunnistamiseen ja hallintaan on käytössä riittävät menetelmät.</p>	Hyvä
<p>Toimeenpanon tuloksellisuus</p> <p>Turvallisuussuunnittelu toimii prosessin mukaisesti, joskin asiakirjoissa on päällekkäisyyttä. Turvallisuusjohtamisen kehittämistyössä on riskinä Pirkanmaan kouluturvaverkoston työn ja koulujen turvallisuustyön erkaantuminen ja sitä kautta päällekkäisten suunnitelmien lisääntyminen. Turvallisuuden tilan tietoisuus säilyy koulun arjessa ja asioista viestitään perusopetuksen johdolle, mutta systemaattinen tilannekuvan muodostaminen koulutaloista aina perusopetuksen johdolle asti puuttuu. Riskienhallintaprosessi sisältää riittävät menettelytavat, joskin järjestelmällisyyttä tulisi kehittää.</p>	Hyvä

Sisäisen tarkastuksen arvio johdon toimenpiteiden riittävydestä

- Perusopetuksen johdon toimenpiteillä
  - Varmistetaan lainmukaisten suunnitelmien ylläpito jatkamalla säännöllistä yhteistyötä seudullisen verkoston kanssa.
  - Rehtoreiden koulutuksella varmistetaan yhteinen ymmärrys koulujen pakollisten suunnitelmien kokonaisuudesta.
  - Rakennetaan terveydellisten olojen tarkastuspöytäkirjan mukaisesti koulujen tarkastuksista yhteenveto, jonka avulla voidaan muodostaa koulujen tunnistetuista terveys- ja turvallisuusriskeistä, niiden toimenpiteistä ja aikatauluista perusopetustasoinen tilannekuva.
- Johdon toimenpiteiden toteuttamista seurataan vuoden 2022 aikana.
- Tarkastuksessa ei kuitenkaan arvioitu kattavasti turvallisuuden toimeenpanoa, jota voi olla syytä harjoitella valmiusharjoituksella tai vastaavalla.

Ylimmän johdon edellyttämät toimenpiteet

Tarkastuskohteen johdon esittämät toimenpiteet toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

R1 2022 Kotihoidon palveluintegraattoripalvelun hankinta ja sopimusvalvonta

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua, että kilpailutusprosessi on ollut hankintalain vaatimustenmukainen, tarjouspyynnön vaatimukset ja sopimusehdot kotihoidon tuottamiseksi ovat olleet riittävän täsmälliset, valmistelussa ja päätöksenteossa on noudatettu toimivalta- ja esteellisyyssäännöksiä ja tilaaja on reagoinut viivytyksettä havaittuihin ongelmiin ja riskeihin ja ryhtynyt toimenpiteisiin. Tarkastuksen toteutti BDO Oy.

Keskeisimmät havainnot ja johtopäätökset	Sisäisen valvonnan tuloksellisuus
<p>Toimintamallin kehittyneisyys</p> <p>Kuntalain 8.2 § mukaan kunnan tehtävien järjestämisvastuu sisältää vastuun muun muassa palveluiden ja muiden toimenpiteiden tuottamistavasta sekä tuottamisen valvonnasta. Kuntalain 9 § mukaan kunta voi tuottaa palvelut itse tai hankkia ne sopimukseen perustuen. Sopimukseen perustuvassa palvelun tuottamisessa kunnan on määriteltävä sopimusehdoilla palvelun hankkiminen, palvelujen sisältö ja laatutaso. Lisäksi kunnan tulee valvoa, että palveluntuottaja noudattaa sopimusehtoja.</p> <p>Kotihoidon palveluintegraattoripalvelun hankinnassa laaditut hankinta-asiakirjat ovat olleet puutteelliset, eikä hankinnan soveltuvuusvaatimuksilla ole varmistettu riittävässä määrin, että tarjoajalla on valmiudet aloittaa toiminta sopimuskauden alkaessa.</p> <p>Hankintayksikkö on selvityksen mukaan noudattanut hankintalain asettamia määräaikoja tarjouspyynnölle.</p>	<p>Tyydyttävä</p>

Keskeisimmät havainnot ja johtopäätökset

Sisäisen valvonnan tuloksellisuus

Toimeenpanon tuloksellisuus

Tuomi Logistiikka Oy on käynnistänyt hankintamenettelyn ajoissa, minkä jälkeen hankinta kuitenkin keskeytettiin viranhaltijapäätöksellä virheellisen hankintamenettelyn vuoksi. Sen jälkeen hankinnan kokoon ja merkitykseen nähden kilpailutusprosessi on aloitettu myöhään eikä hankintapäätöksen ja haltuunoton välille ole huomioitu riittävästi aikaa.

Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystalouden johtaja on ollut tarjouskilpailutuksen aikana Tammenlehväkeskus Oy:n hallituksen jäsen. Tammenlehväkeskus sr ja Tammenlehväkeskus Oy kuuluvat Tampereen kaupunkikonserniin.

Tammenlehväkeskus Oy on ollut yhtenä toimijana mukana kolmen toimijan ryhmittymänä neuvottelumenettelyssä ja tarjouskilpailutuksessa. Siitä huolimatta sosiaali-, ja terveystalouden palvelualueen johtaja on tehnyt hankinnan keskeyttämissäätöksen. Hän ei ole kuitenkaan ollut tietoinen Tammenlehväkeskus Oy:n osallistumisesta neuvotteluihin, sillä keskeyttämissäätös perustui kehittämisjohtajan vastuulle kuuluvaan ja yhdessä Tuomi Logistiikka Oy:n kanssa toteutettuun hankintaan. Keskeyttämissäätöksellä ei ole asetettu neuvotteluun osallistuneita eriarvoiseen asemaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon johtaja on eronnut Tammenlehväkeskus Oy:n hallituksen jäsenyydestä 28.5.2021, ja jäävännyt itsensä myöhemmin tehdystä hankintapäätöksestä heti tiedon saatuaan.

Ennen haltuunottoa edellinen palveluntuottaja on ilmaissut huolensa uuden palveluntuottajan haltuunottosuunnitelman puuttumisesta liittyen saattaen vaihtoon sekä työntekijöihin. Haltuunoton 1.9.2021 jälkeen kaupungille on ilmaistu lisää huolia toiminnan puutteista. Kaupungilla on selvityksen mukaan ollut perusteet puuttua epäkohtiin aikaisemmin. Ennen haltuunottoa toteutetulla huolellisella riskianalyysillä kaupunki olisi voinut tunnistaa riskit ja puuttua niihin ennakoivasti.

Tyydyttävä

Sisäisen tarkastuksen arvio johdon toimenpiteiden riittävydestä

- Sosiaali- ja terveyspalvelujen hankinnoissa kehitetään hankintojen suunnittelua ja aikatauluttamista, hankintakohtaista riskien arviointityötä sekä esteellisyssääntelyn huomioon ottamista
- Hankintaprosessin johtamisen ja toteutuksen resurssit varmistetaan ja sopimusosaamista lisätään koulutuksilla
- Hankintojen sopimusehtoja täydennetään, jotta siirtymävaiheiden palveluntuotanto tulee turvattua
- Palvelualueen johto on osallistunut tarkastukseen aktiivisesti ja suhtautunut esitettyihin havaintoihin kehittämismyönteisesti
- Tapaus voi edellyttää laajempaa keskustelua kaupungin tilaajaosaamisesta, riittävien sopimusehtojen määrittelystä sekä sopimusvalvonnasta
- Jatkossa esteellisyystilanteita hallitaan ennalta hallitusjäsenten nimeämisvaiheessa

Ylimmän johdon edellyttämät toimenpiteet

Sosiaali- ja terveyspalvelujen johdon tulee toteuttaa suunnitellut kehittämistoimenpiteet viivästyksettä. Erityisesti kuntalaisten arkeen vaikuttavien palvelujen turvaamiseksi hankintasopimusten riskit on arvioitava ja hallittava ennalta.

Sisäisen valvonnan arviointikriteeristö

	Toimintamallin kehittyneisyys	Toimeenpanon tuloksellisuus
Heikko	Sisäisen valvonnan toimintamallissa ja menettelytavoissa on useita perustavanlaatuisia puutteita ja niiden tehottomuus vaarantaa tavoitteiden saavuttamisen, omaisuuden hallinnan, lainmukaisuuden tai eettisyyden.	Välttämättömiä sisäisen valvonnan menettelyitä ei toimeenpanna eikä valvonta kata olennaisia riskitekijöitä. Valvonta epäonnistuu todennäköisesti usein.
Tyydyttävä	Sisäisen valvonnan toimintamalli on tyydyttävällä tasolla, mutta se ei kata keskeisiä riskitekijöitä eivätkä toimintatavat ole riittävän kehittyneitä ja vaikuttavia.	Sisäisen valvonnan menettelyiden toimeenpanossa on puutteita, minkä vuoksi se ei turvaa tavoitteiden saavuttamista eikä riskien tuloksellista hallintaa.
Hyvä	Sisäisen valvonnan toimintamalli kattaa keskeiset riskitekijät, ja asianmukaiset ja vaikuttavat menettelytavat on määritelty.	Sisäisen valvonnan toimintamallia sovelletaan käytäntöön johdonmukaisesti. Käytössä olevat sisäisen valvonnan menettelyt vähentävät onnistuneesti keskeisiä riskejä.

Lisätietoja:

tarkastuspäällikkö Heini Ruski

041 730 0921

etunimi.sukunimi@tamper.fi

TAMPERE.
FINLAND

Tampella